

Vergaderjaar 2010–2011

27 925

Bestrijding internationaal terrorisme

Nr. 420

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 27 januari 2011

De vaste commissies voor Defensie¹ en voor Buitenlandse Zaken² hebben een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Defensie over de brief van 14 januari 2011 inzake het inzetten van AWACS-vliegtuigen in Afghanistan (Kamerstuk 27 925, nr. 416).

De minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 25 januari 2011. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de vaste commissie voor Defensie,
Van Beek

De voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken,
Albayrak

De griffie van de vaste commissie voor Defensie,
De Lange

1 en 7

Hoe is het huidige capaciteitstekort van de NATO airborne early warning (NAEW)-vliegtuigen ontstaan?

Wat dient de (Nederlandse) inzet van de AWACS te compenseren?

De Noord Atlantische Raad heeft het verzoek van de commandant ISAF Petraeus ingewilligd om AWACS vliegtuigen in te zetten in Afghanistan. Met het besluit komt de Noord Atlantische Raad tegemoet aan de informatiebehoefte zoals gesignaleerd door generaal Petraeus. Hierdoor wordt het mogelijk om in plaats van de huidige 16 uur per dag 24 uur per dag *airborne early warning* informatie te verzamelen.

2

Kunt u uiteenzetten waarom er specifiek voor 90 dagen is gekozen? Wat is het doel van de operatie in die 90 dagen? Zullen de Nederlandse militairen de gehele 90 dagen worden ingezet? Is er kans op eventuele verlenging van deze termijn? Zo ja, zullen de Nederlanders dan ook langer worden ingezet?

Generaal Petraeus heeft verzocht om over te gaan tot het zo snel mogelijk beschikbaar stellen van de AWACS vliegtuigen. Om dit te realiseren is ervoor gekozen voorlopig te opereren vanaf NAVO grondgebied (Konya, Turkije), waarbij een operationele stop te Mazar-e-Sharif wordt gemaakt. De NAVO is zich ervan bewust dat dit, vanwege onder meer de lange vluchttijden naar het operatiegebied, geen optimale wijze van inzet is en onderzoekt thans of betere inzetopties mogelijk zijn. Voorlopig is nu een inzetperiode van 90 dagen voorzien vanaf Konya. Na de periode van 90 dagen wordt bekeken of de inzet van AWACS-vliegtuigen op deze wijze in de toekomst kan worden voortgezet. De Noord Atlantische Raad dient vervolgens te besluiten om de inzet van de AWACS vliegtuigen te verlengen.

3

Kunt u specificeren welke taken de Nederlandse militairen, naast de deelname aan AWACS-vluchten, zullen uitvoeren?

Nederlandse militairen zijn betrokken bij de inzet van de AWACS vliegtuigen als bemanningslid aan boord of ter ondersteuning op de grond.

4, 5 en 6

Waarom is geen procedure gestart in het kader van artikel 100 van de Grondwet? Op basis van welk onderdeel van het Toetsingskader 2009 heeft u besloten geen artikel 100-procedure in werking te stellen? Hoe verhoudt zich dat tot andere operaties waarbij Nederlandse militairen zijn uitgezonden in multinationaal verband?

Wat is de juridische basis om de Nederlandse militairen in deze AWACS-missie uit te zenden?

Wat verklaart de haast van deze uitzending? Wanneer vertrekken de betrokken militairen?

In een brief aan de Kamer (vergaderjaar 2009–2010, 32 123 XI, nr. 4) is melding gemaakt van de AWACS inzet in Afghanistan. De toentertijd lopende onderhandelingen hebben uiteindelijk geleid tot een wijziging in de vliegroute. Generaal Petraeus heeft vervolgens eind 2010 het verzoek tot de inzet van AWACS vliegtuigen ingediend, ditmaal betreft het een vliegroute met een tussenstop in Mazar-e-Sharif. Dit verzoek is op 7 januari door de Noord Atlantische raad gehonoreerd, waarna de kwartiermakers, waaronder één Nederlandse militair, op 10 januari zijn

vertrokken naar de Turkse vliegbasis Konya. In de dagen daarna hebben zich hierbij nog een aantal Nederlandse militairen gevoegd.

De Nederlandse regering heeft besloten een bijdrage te leveren van enkele militairen aan de AWACS inzet. Deze inzet dient ter ondersteuning van ISAF, de NAVO-operatie die plaatsvindt op basis van VN-Veiligheidsraad resoluties onder hoofdstuk VII van het VN-Handvest.

Het Toetsingskader 2009 heeft betrekking op de uitzending van militaire eenheden waarvoor de informatievoorziening krachtens artikel 100 van de Grondwet geldt. Het Toetsingskader is bedoeld voor de besluitvorming van de regering en het overleg daarover met het parlement als het gaat om uitzending van militaire eenheden die in de uitoefening van hun taak wellicht ook wapengeweld zullen moeten toepassen of het risico lopen daaraan te worden blootgesteld. Het betreft hier individuele Nederlandse militairen in de geïntegreerde organisatie van de NAVO, die geen wapeninzet zullen toepassen.

8

Is het waar dat 17 toestellen worden ingezet (bron: Het Laatste Nieuws, België, 19 januari 2011, <http://www.hln.be/hln/nl/960/Buitenland/article/detail/1206277/2011/01/10/NAVO-gaat-radarvliegtuigen-inzetten-boven-Afghanistan.dhtml>)? Zijn die allemaal van Geilenkirchen afkomstig? Zo nee, hoeveel komen er van de basis in Geilenkirchen, hoeveel van elders?

De vloot van AWACS-toestellen bestaat in totaal uit 17 toestellen. Deze worden bij toerbeurt ingezet voor de ISAF-missie. Alle betrokken toestellen zijn gestationeerd te Geilenkirchen.

9

Is het waar dat deze missie in totaal 1 600 personen beslaat? Tot welke nationaliteit behoren deze personen? Kunt u een volledig overzicht geven van het precieze aantal in te zetten personen en toestellen en namens welk land zij worden ingezet?

De totale omvang van benodigd personeel voor de inzet van de 17 AWACS-toestellen omvat ca 2000 militairen en burgers. De aantallen toestellen en uitgezonden militairen worden door de NAVO niet vrijgegeven. Uit vergelijkbare operaties uit het verleden kan worden afgeleid dat er sprake is van de gelijktijdige inzet van minder dan 200 militairen en burgers. Met name de vliegende bemanningsleden roteren veel omdat zij door de lange vluchtduur snel hun maandelijkse vlieguurenlimiet bereiken en afgelost dienen te worden. Alle vertegenwoordigde landen zetten hun militairen in, met uitzondering van Duitsland en vooralsnog België.

10

Waarom is besloten tot de inzet van minimaal vier en maximaal acht militairen? Bij welk onderdeel zijn zij thans werkzaam?

De bijdrage is gebaseerd op het aantal Nederlandse militairen dat regulier deel uitmaakt van de AWACS-bemanningen. De eenheden worden bij toerbeurt samengesteld waardoor de Nederlandse bijdrage fluctueert per rotatie. De betrokken militairen zijn allen werkzaam bij de NATO *airborne early warning*-eenheid op Geilenkirchen.

11

Wat wordt bedoeld met «in voorkomende gevallen zullen enkele Nederlanders deelnemen»? Wat zijn voorkomende gevallen? Betreft het mensen die tot de maximaal acht genoemde militairen behoren? Zo nee, om welke functies gaat het dan en om hoeveel functies/mensen gaat het?

De «voorkomende gevallen» hebben betrekking op het rotatieschema waardoor soms wel en soms niet Nederlandse militairen deel uit maken van de internationale bemanningen. Voor het totaal aantal bemanningen wordt een indeling gemaakt voor deze vluchten. De bemanningsleden zijn onderdeel van de Nederlandse bijdrage die uit maximaal acht militairen bestaat.

12

Kunt u uiteenzetten wat de terughoudendheid van de Turkse regering verklaart bij het geven van toestemming om Turks grondgebied ter beschikking te stellen? Waar ligt Konyo?

Turkije heeft toestemming gegeven voor het gebruik van de Turkse civiel-militaire luchthaven Konya. De samenwerking loopt voorspoedig en er wordt van de Turkse zijde volledige ondersteuning geboden.

13

Is het u bekend dat de Duitse regering, hoewel verdeeld over een terugtrekkingsdatum van alle Duitse troepen uit Afghanistan, van mening is dat voor de Duitse inzet van AWACS-toestellen en personeel een apart mandaat aan het parlement moet worden gevraagd? Waarom gebeurt dat in Nederland niet en wordt volstaan met een mededeling?

Het huidige Duitse mandaat voor de ISAF missie staat een inzet toe van maximaal 5 000 Duitse militairen. Duitsland heeft thans deze limiet bereikt waardoor voor een bijdrage aan AWACS separaat parlementaire goedkeuring moeten worden verleend. In Nederland is van deze situatie geen sprake. Duitsland heeft deelname in een latere fase niet uitgesloten. Zie verder het antwoord op vraag 4.

14 en 15

Is het waar dat de informatie die de AWACS-toestellen vergaren ingezet wordt voor de Operatie Enduring Freedom van de Verenigde Staten? Zo ja, kunt u garanderen dat dit niet gebeurt? Zo nee, waarom heeft u dan geen artikel 100-procedure in werking gesteld?

Is het mogelijk dat de informatie die vergaard wordt door de AWACS-toestellen aan de Amerikaanse luchtmacht ter beschikking wordt gesteld om in Afghanistan en/of Pakistan luchtaanvallen uit te voeren? Zo ja, wat is daarvoor het mandaat?

Informatie die tijdens deze missies wordt vergaard is niet bedoeld voor *Opertion Enduring Freedom*. De informatie is bedoeld voor ISAF en kan gedeeld worden met aan ISAF deelnemende landen wanneer hiertoe operationele noodzaak bestaat. Zie verder het antwoord op vraag 4.

16

Is het waar dat nog «technische akkoorden» moeten worden afgerond, althans op het moment van publicatie? (bron: Het Laatste Nieuws, België, 19 januari 2011, <http://www.hln.be/hln/nl/960/Buitenland/article/detail/1206277/2011/01/10/NAVO-gaat-radarvliegtuigen-inzetten-boven-Afghanistan.dhtml>) Welke technische akkoorden worden bedoeld?

Het betreft hier zogenaamde «*Technical Agreements*», juridische en overige afspraken die met de gastlanden moeten worden gemaakt. Een dergelijke procedure is gebruikelijk bij uitzending van detachementen. De technische akkoorden zijn inmiddels afgesloten.

17

Wat zijn de kosten voor de inzet van Nederlands personeel? Wat zijn de totale kosten van de operatie? Wie betaalt deze kosten?

De additionele kosten voor de inzet van het Nederlands personeel bedragen EUR 126 000 op basis van de aangegeven inzetduur van 90 dagen. Deze additionele kosten komen ten laste van de HGIS op Beleidsartikel 20 van de Defensiebegroting. De overige kosten voor inzet worden betaald door de NAVO. De totaal bedragen hiervan zijn op voorhand niet exact bekend.

18

Bestaan er plannen om naast de AWACS ook het Alliance Ground Surveillance (AGS) systeem in te zetten in Afghanistan, als het eenmaal operationeel is? Is Nederland betrokken bij de ontwikkeling en eventuele inzet van het AGS? Worden er Nederlandse militairen of wapensystemen, zoals onbemande vliegtuigen, bij betrokken?

(Bron: <http://www.nagsma.nato.int/AGS%20Flyer%20for%20Download/AGS%20Flyer.pdf>)

Er bestaat geen voornemen om het *Alliance Ground Surveillance* systeem in te zetten in Afghanistan.

¹ Samenstelling:

Leden: Beek, W.I.I. van (VVD), voorzitter, Bommel, H. van (SP), Staaij, C.G. van der (SGP), Timmermans, F.C.G.M. (PvdA), Eijsink, A.M.C. (PvdA), Miltenburg, A. van (VVD), Knops, R.W. (CDA), Jacobi, L. (PvdA), Brinkman, H. (PVV), Broeke, J.H. ten (VVD), Dijk, J.J. van (SP), Thieme, M.L. (PvdD), Wiegman-van Meppelen Scheppink, E.E. (CU), Rouwe, S. de (CDA), ondervoorzitter, Berndsen, M.A. (D66), Kortenoeven, W.R.F. (PVV), Monasch, J.S. (PvdA), Bosman, A. (VVD), El Fassed, A. (GL), Hernandez, M.M. (PVV), Bruins Slot, H.G.J. (CDA), Hachchi, W. (D66) en Grashoff, H.J. (GL).

Plv. leden: Taverne, J. (VVD), Raak, A.A.G.M. van (SP), Dijkgraaf, E. (SGP), Smeets, P.E. (PvdA), Wolbert, A.G. (PvdA), Dijkhoff, K.H.D.M. (VVD), Ferrier, K.G. (CDA), Samsom, D.M. (PvdA), Helder, L.M.J.S. (PVV), Nicolai, A. (VVD), Irrgang, E. (SP), Ouwehand, E. (PvdD), Voordewind, J.S. (CU), Ormel, H.J. (CDA), Schouw, A.G. (D66), Bontes, L. (PVV), Heijnen, P.M.M. (PvdA), Mulder, A. (VVD), Berge, C.N. van den (GL), Roon, R. de (PVV), Haverkamp, M.C. (CDA), Pechtold, A. (D66) en Braakhuis, B.A.M. (GL).

² Samenstelling:

Leden: Bommel, H. van (SP), Staaij, C.G. van der (SGP), Albayrak, N. (PvdA), voorzitter, Timmermans, F.C.G.M. (PvdA), Ormel, H.J. (CDA), Ferrier, K.G. (CDA), Nicolai, A. (VVD), Haverkamp, M.C. (CDA), Eijsink, A.M.C. (PvdA), Irrgang, E. (SP), Roon, R. de (PVV), Voordewind, J.S. (CU), Pechtold, A. (D66), ondervoorzitter, Broeke, J.H. ten (VVD), Thieme, M.L. (PvdD), Kortenoeven, W.R.F. (PVV), Bosman, A. (VVD), Dijkers, S.W. (PvdA), El Fassed, A. (GL), Hachchi, W. (D66), Dijkhoff, K.H.D.M. (VVD), Driessen, J.H.A. (PVV) en Vacature, (GL).

Plv. leden: Raak, A.A.G.M. van (SP), Dijkgraaf, E. (SGP), Recourt, J. (PvdA), Samsom, D.M. (PvdA), Bruins Slot, H.G.J. (CDA), Çörüz, C. (CDA), Mulder, A. (VVD), Knops, R.W. (CDA), Arib, K. (PvdA), Dijk, J.J. van (SP), Mos, R. de (PVV), Wiegman-van Meppelen Scheppink, E.E. (CU), Schouw, A.G. (D66), Hennis-Plasschaert, J.A. (VVD), Ouwehand, E. (PvdD), Wilders, G. (PVV), Leegte, R.W. (VVD), Heijnen, P.M.M. (PvdA), Braakhuis, B.A.M. (GL), Veldhoven, S. van (D66), Taverne, J. (VVD), Bontes, L. (PVV) en Sap, J.C.M. (GL).